

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. ... 1050
Дата ... 24.07 2015 г.

ДО
~~МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО~~
г-н ~~ХРИСТО ИВАНОВ~~

КОПИЕ:
ДО МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ
г-н ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

на **ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ**

относно:
Законопроект за нов Кодекс за застраховането

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИВАНОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГОРАНОВ,**

Висшият адвокатски съвет би желал да изрази своята **позиция** по предложението за включване на чл. 381 в проекта на Кодекс за застраховането.

Чл. 381, ал. 1 от проекта на Кодекс за застраховането въвежда изискване, лице, което желае да получи застрахователно обезщетение да предяви претенцията си за плащане пред съд или арбитраж, само след като е заявил за доброволно плащане претенцията си пред застрахователя, по реда и в сроковете, предвидени в застрахователния договор и застрахователят е отказал

плащане или лицето не се е съгласило с размера на предлаганото му обезщетение.

Проекто-разпоредбата на **чл. 381, ал. 2** от проекта на Кодекса за застраховане изключва възможността да се образува изпълнително производство от страна на съдебен изпълнител по реда на ГПК, на основание издаден изпълнителен лист срещу застраховател за заплащане на дължими суми за застрахователно обезщетение или плащане, в това число за разноски и хонорари, ако застрахователят не бъде поканен писмено доброволно да изплати на кредитора задължението си, в седмодневен срок, по посочена банкова сметка.

Цитираните проекто-разпоредби са противоконституционни.

Страните по едно застрахователно правоотношение са равнопоставени. Това предполага, че всяка от тях, която търси защита на свои накърнени субективни права, има не само процесуалната възможност, но и процесуалните гаранции да ги реализира по съдебен ред. Преценката, дали ще се използва пътят на водене на преговори с цел постигане извънсъдебно уреждане на спора, или ще се прибегне до директното му решаване по съдебен ред е субективна и строго лична.

Реализацията на тези субективни права по съдебен ред, не може да бъде поставяна в зависимост от изпълнението на допълнителни изисквания, които са привилегия само на една от страните по спора. Равните права на страните са свързани и с еднакви реципрочни процесуални гаранции и ред за тяхната защита по съдебен ред. Недопустимо е когато застраховател осъществява своите права по договора за застраховка, да прибегне директно до съдебна намеса, докато тази правна възможност е отречена за насрещната страна в правоотношението, респ. тяхната защита да бъде поставена в зависимост от изпълнение на допълнителни изисквания.

Законодателната рамка е длъжна да гарантира еднаква възможност за всички правни субекти, независимо от тяхното качество, за реализация на техните имуществени права. Равнопоставеността на субектите е относима, не само към материалното съдържание на правата, които притежава всеки субект, но и към процесуалните гаранции за тяхната защита, която включва и достъпа до съд за нейното осъществяване. Всяко имуществено право следва да се подчинява на единен режим, без оглед на титуляра му или задълженото лице. Законодателството в страната не допуска създаването на привилегирован режим за защита на отделен частноправен субект. Неспазването на това изискване, накърнява правото на защита, засяга правната сигурност и стабилност, като характеристика на правната държава, но и правилата на справедливия процес.

Предлаганата законова промяна създава привилегировано положение на застрахователните дружества спрямо останалите

частноправни субекти, когато последните реализират свои вземания. Няма каквото и да е основание при приключил съдебен спор и влязло в сила осъдително решение срещу застраховател, законодателно да се отказва зачитането на изпълнителната сила на решение и да се отлага изпълнението му, чрез създаване на специална законова привилегия за застраховател, да заплати задължението си след получаване на писмена покана и изтичане на допълнителен срок за доброволно изпълнение, още повече, че спазването на това изискване е предвидено като положителна процесуална предпоставка за водене на изпълнителен процес. С такова процесуално предимство не разполагат нито един друг длъжник.

Цитираната привилегия е в пряко противоречие с конституционната норма на чл. 19 ал. 2 от КРБ, съгласно която „Законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя“.

Противоконституционна е проекто-разпоредбата и на чл. 381, ал. 1 КЗ. Опитът за въвеждане, като положителна процесуална предпоставка за упражняване правото на иск срещу застраховател, провеждането на извънсъдебна процедура за доброволно /извънсъдебно/ уреждане на спора, не само нарушава цитираните по-горе принципи, но може да бъде приравнено и на отказ от правосъдие. В предлаганият законопроект не се създават достатъчни и разумни гаранции за добросъвестно упражняване на тези права от страна на застрахователите, нито ясни срокове, в които следва да приключи тази предварителна извънсъдебна фаза.

Допълнителен и съществен аргумент е, че въвеждането на такова изискване, като предпоставка за упражняване на правото на иск, може да доведе до хипотеза на погасяване правото на иск поради изтичане на давностен срок, т.е. до лишаване на длъжника от възможност от съдебна реализация на признати негови права.

Висшият адвокатски съвет счита, че съдебният ред за защита на накърнени субективни права, никога не може да бъде второстепенен път на защита.

Проекто-разпоредбите на чл. 381 от проекта на КЗ е посегателство и върху правото на собственост и неговата защита. Всяко признато по съдебен ред парично вземане съставлява „собственост“, съгласно чл. 1 от допълнителния протокол към Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи /ЕКПЧ/. Всички имуществени права се подчиняват на единен режим, независимо от техния титуляр и насрещно задълженото лице. Предлаганото законодателно изменение е противоконституционно, тъй като накърнява защитата на частната собственост, която е неприкосновена /чл. 17 ал. 1 и 3 от Конституцията/. Конкретна проява

на общия принцип за гарантирана от закона защита на собствеността е правото на иск и правото на принудително изпълнение. Всяко неравноправно третиране на защитата на собствеността, според определена категория длъжници, съставлява нарушение и на конституционния принцип за правова държава /чл. 4 ал. 1 от КРБ/.

В тази насока следва да припомним решение № 3/08. 07. 2008г. на КС по к.д. № 3/2008г.; решение № 17/16. 12. 1999г. на КС на РБ по к.д. № 14/99г.; решение № 15/21. 12. 2010г. на КС по к.д. №9/2010г., решения на ЕСПЧ: решение от 09. 12. 1994г. по делото Гръцки рафинерии срещу „Стран“ и Стратис Андреадис срещу Гърция, решение от 30. 04. 2004г. по делото Манчева против България и решение от 22. 04. 2004г. по делото Ангелов срещу България.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Цитираната практика

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

